

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury

COM(2011) 416 wersja ostateczna,

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie reformy wspólnej polityki rybołówstwa

COM(2011) 417 wersja ostateczna,

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie zewnętrznego wymiaru wspólnej polityki rybołówstwa

COM(2011) 424 wersja ostateczna

oraz wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa

COM(2011) 425 wersja ostateczna

(2012/C 181/33)

Sprawozdawca: **Gabriel SARRÓ**

Współsprawozdawca: **Franco CHIRIACO**

W dniach 1 września 2011 r., 13 września 2011 r. i 5 października 2011 r. Rada i Parlament Europejski postanowiły, zgodnie z art. 43 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosków COM(2011) 416 final i COM(2011) 425 final, a Komisja postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosków COM(2011) 417 final i COM(2011) 424 final, zgodnie z art. 304 TFUE. EKES został zatem poproszony o wydanie opinii w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury

COM(2011) 416 final,

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie reformy wspólnej polityki rybołówstwa

COM(2011) 417 final,

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie zewnętrznego wymiaru wspólnej polityki rybołówstwa

COM(2011) 424 final, oraz

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa

COM(2011) 425 final.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tym zakresie, przyjęła swoją opinię dnia 14 marca 2012 r.

Na 479. sesji plenarnej w dniach 28–29 marca 2012 r. (posiedzenie z 28 marca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 152 do 5 – 14 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES zgadza się z Komisją co do konieczności dokonania jednoczesnego przeglądu wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) oraz wspólnej organizacji rynków, co pozwoli wzmocnić konieczną integrację, spójność i koordynację między aspektami ekstraktywnymi, przetwórczymi i handlowymi rybołówstwa, akwakultury i połowów skorupiaków.

1.2 Zasadniczo EKES uważa cele ogólne i szczegółowe wniosku, jak również zasady dobrego rządzenia, za właściwe. WPRyb powinna zapewniać, że działalność związana z rybołówstwem i akwakulturą będzie tworzyła zrównoważone warunki środowiskowe, gospodarcze i społeczne w długim okresie i przyczyniała się do zwiększenia dostępności produktów żywnościowych poprzez zastosowanie podejścia ostrożnościowego i ekosystemowego.

1.3 EKES uważa jednak, że wniosek dotyczący rozporządzenia nie precyzuje środków zarządzania połowami, które są niezbędne do pełnego przywrócenia populacji ryb do poziomów wyższych niż te, które umożliwiają uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu, jak również do utrzymania ich na tych poziomach, a także do zapewnienia obywatelom dostępu do zdrowych i wysokiej jakości produktów rybnych i akwakultury, przyczynienia się do dobrobytu społeczności rybackich i rentowności firm zajmujących się produkcją i przetwórstwem oraz oferowania atrakcyjnych i bezpieczniejszych miejsc pracy.

1.4 W zakresie dostępu do wód Unii Komitet dopuszcza normy ogólne, które już obowiązywały i są korzystniejsze dla lokalnych społeczności rybackich.

1.5 Komitet wyraża swoją aprobatę dla proponowanych rodzajów środków ochrony i środków technicznych, które powinny zostać dostosowane do różnych rodzajów połowów.

1.6 EKES popiera propozycję ustanawiania planów wieloletnich mających na celu odbudowę i zachowanie, w miarę możliwości, wszystkich zasobów rybnych powyżej poziomów umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu do 2015 r. Cel ten, chociaż słuszny, jest trudny do zrealizowania w przypadku połowów mieszanych, w związku z czym EKES zwraca się do Komisji o praktyczne rozwiązania problemów, jakie mogą wystąpić przy takich połowach.

1.7 Dla EKES-u sprawą priorytetową jest, aby państwa członkowskie, ze wsparciem Komisji, zapewniały instytutom naukowo-badawczym środki niezbędne do finansowania stosowanych badań oraz do objęcia badaniami wszystkich gatunków ryb eksploatowanych handlowo, a także gatunków powiązanych i zależnych oraz ich środowiska.

1.8 Odnośnie do polityki zakazu odrzutów EKES uważa, że jest to cel pożądaný, ale opowiada się za bardziej stopniowym i proporcjonalnym podejściem opartym na ich progresywnej redukcji. Jednocześnie należy wspierać bardziej selektywne połowy i środki służące ich wykorzystaniu poprzez przetwarzanie w produkty mające wartość dodaną, a także wspierać rozwiązania handlowe i dostosować infrastrukturę statków i portów rybackich.

1.9 EKES uważa, że wniosek nie odnosi się w sposób wystarczający do kwestii regionalizacji i nie przewiduje żadnego środka służącego decentralizacji.

1.10 Odnośnie do względnej stabilności i jej zastosowania do przyznawania możliwości połowowych państwom członkowskim, Komitet nalega na zaktualizowanie tego kryterium, ponieważ jest nieadekwatne i nie oddaje aktualnej sytuacji flot rybackich ani obszarów wysoce zależnych od rybołówstwa. Ponadto Komitet sugeruje, by przydział uprawnień do połowów, po zaktualizowaniu zasady względnej stabilności, oparty był przede wszystkim na zestawie przejrzystych kryteriów środowiskowych, gospodarczych i społecznych.

1.11 Komitet uważa, że propozycja dotycząca przekazywanych koncesji połowowych jest niejasna oraz że Komisja powinna wyjaśnić interpretację postanowień wniosku, w szczególności aspekty dotyczące definicji „przejrzystych i obiektywnych kryteriów” przyznawania koncesji. Ponadto Komitet wzywa do uwzględnienia wpływu takiego środka na zatrudnienie oraz do przewidzenia środków szczegółowych dla pracowników rybołówstwa.

1.12 Odnośnie do zarządzania zdolnościami połowowymi, EKES uważa, że Komisja powinna zakończyć najpóźniej w 2014 r. szczegółową ocenę zdolności połowowych, łącznie z pomiarem mocy i pojemności statków, jak również rodzajami urządzeń połowowych i innymi właściwościami statków. Na podstawie tej oceny państwa członkowskie powinny zostać zobowiązane do dostosowania zdolności połowowych do środków, jakimi dysponują.

1.13 Komitet uważa, że dla ekosystemowego zarządzania połowami kwestią niezwykle istotną jest, aby podczas gromadzenia danych uzyskać jak najbardziej szczegółowe informacje dotyczące środowiska naturalnego, zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej i kryteriami dobrego stanu środowiska.

1.14 EKES zasadniczo zgadza się z wnioskami Komisji dotyczącymi polityki zewnętrznej. Wyraża jednak swoje zaniepokojenie niektórymi sprawami sygnalizowanymi w punkcie 3.7.9 tej opinii.

1.15 EKES przyjmuje z zadowoleniem uznanie przez Komisję wymiaru europejskiej wspólnej polityki akwakultury. EKES nawołuje do wzmocnienia kontroli środowiska i apeluje o dostosowanie elastycznych ram administracyjnych i jednolitej przestrzeni prawnej do celu rozwoju zrównoważonej akwakultury, co pozwoli na zakorzenienie ludności i zwiększenie dobrobytu na niezurbanizowanych obszarach peryferyjnych, a jednocześnie pozwoli na zachowanie związku między poszaniem, zgodnością i integralnością środowiska naturalnego.

1.16 Odnośnie do nowego instrumentu finansowego, zdaniem EKES-u należy docenić rolę rybaków i społeczności rybackich w zrównoważonym rozwoju obszarów przybrzeżnych, przewidując odpowiednie środki społeczne, szczególnie środki wsparcia w przypadku utraty pracy i pomocy w szkoleniach oraz przekwalifikowania zawodowego pracowników, z naciskiem na osoby młode i kobiety.

1.17 EKES ubolewa, że wymiar społeczny uwzględniany we wszystkich aspektach rybołówstwa i akwakultury (produkcja, przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu) nie jest obecny we wniosku wraz z konkretnymi środkami służącymi poprawie warunków życia i pracy. Uważa ponadto, że należałoby wspierać zaangażowanie partnerów społecznych właściwego szczebla.

1.18 EKES zwraca się do Komisji o uwzględnienie różnych wymogów zgłaszanych przez różnych uczestników sektora. Reforma WPRyb powinna odpowiadać zarówno na potrzeby armatorów, jak i załóg rybackich.

1.19 EKES uważa, że definicja łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego oparta wyłącznie na długości statku jest zbyt daleko idącym uproszczeniem i w rzeczywistości zrównuje dużą część łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego z rybołówstwem przemysłowym.

1.20 EKES popiera cele i zasady, jakie będą przyswieceć nowemu rozporządzeniu w sprawie wspólnej organizacji rynków, oraz nalega, aby Komisja uwzględniła uwagi Komitetu zawarte w niniejszej opinii.

1.21 W celu uniknięcia nieuczciwej konkurencji na rynku UE EKES domaga się stosowania w odniesieniu do importowanych produktów takich samych warunków higieniczno-sanitarnych i kontrolnych jak w przypadku produktów unijnych, włączając w to pełną identyfikowalność „z wody na stół”. Nalega również, aby wyczerpujące kontrole zarówno na granicy, jak i w kraju pochodzenia, zapewniały odpowiednie przestrzeganie tych norm, które przyczyniają się do bezpieczeństwa żywności. W tym kontekście Komitet sądzi, że różne dyrekcje generalne Komisji Europejskiej powinny określić spójne stanowisko.

1.22 EKES podkreśla, że wszystkie przedstawione propozycje dotyczą także rybołówstwa słodkowodnego i akwakultury słodkowodnej, oraz wzywa Komisję Europejską do zwrócenia właściwej uwagi na specyficzne cechy tych rodzajów działalności.

2. Kontekst

2.1 Kontekst rozporządzenia w sprawie WPRyb („rozporządzenie podstawowe”)

2.1.1 WPRyb została stworzona w 1983 r. i obowiązywała, z drobnymi zmianami, przez dwadzieścia lat, aż do wprowadzenia rozporządzenia (WE) nr 2371/2002, w wyniku którego została dogłębnie zreformowana. W 2009 r. Komisja dokonała analizy funkcjonowania zmienionej WPRyb i doszła do wniosku, że mimo postępów nie osiągnięto celów w zakresie zrównoważonego rybołówstwa we wszystkich jego wymiarach (środowiskowym, ekonomicznym i społecznym) oraz że wiele stało się przelobionych.

2.1.2 Wniosek ten został przedstawiony w zielonej księdze⁽¹⁾ w sprawie reformy wspólnej polityki rybołówstwa. W stosownej opinii, przyjętej znaczną większością głosów, Komitet zalecał, aby „przyjęte środki służyły utrzymaniu zatrudnienia i spójności terytorialnej oraz by strategiczne cele

pozwoły na zachowanie równowagi między aspektami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi, a jednocześnie gwarantować i promować odpowiedzialne i zrównoważone postępowanie wszystkich podmiotów w łańcuchu działalności połowowej”. Następujące zagadnienia należy bardziej szczegółowo uwzględnić w przyszłej reformie:

- „opracowanie zróżnicowanego systemu dla flot łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego;
- wprowadzenie rozdziału poświęconego kwestiom socjalnym, pozwalającego na harmonizację warunków pracy rybaków;
- poprawa warunków rynkowych i praktyk handlowych;
- uzupełnianie się WPRyb z polityką ochrony środowiska morskiego, co przyczyni się m.in. do prowadzenia szerszych i skuteczniejszych badań naukowych związanych z realizacją polityki dotyczącej rybołówstwa;
- pełne włączenie WPRyb w ramy organizacji międzynarodowych (ONZ, FAO)⁽²⁾.”

2.1.3 W opinii Komitetu „Rozwój obszarów regionalnych w celu zarządzania zasobami rybnymi i kontroli połowów”⁽³⁾ potwierdzono, że „Komitet z zadowoleniem przyjmuje zamiar dokonania gruntownej reformy wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb), a zwłaszcza cel ustanowienia polityki zdecentralizowanej, w mniejszym stopniu zależnej od szczegółowych decyzji podejmowanych w Brukseli i pozwalającej na większy udział podmiotów lokalnych i regionalnych w zarządzaniu rybołówstwem. Brakuje jednak odpowiednich szczegółów, jasności i systemu sankcji, dzięki którym polityka mogłaby być skuteczna, należy zatem je uwzględnić” oraz „bez bogatych zasobów rybnych nie może być mowy o zrównoważonym sektorze rybołówstwa”. Zaleca również, aby „zrównoważony rozwój w dziedzinie środowiska naturalnego stał się priorytetem jako podstawa zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego”.

2.1.4 Jednocześnie we wspomnianej opinii stwierdza się, że „aby wzmocnienie planu zarządzania opartego na kwotach ustalonych zgodnie z maksymalnym podtrzymywalnym połowem okazało się skuteczne, należy do roku 2015 ustalić wyższe pułapy, które umożliwią autentyczny rozwój gatunków objętych regulacją”.

2.2 Kontekst rozporządzenia w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury

2.2.1 Wspólna organizacja rynków produktów rybołówstwa i akwakultury istnieje od 1970 r. Jej podstawą prawną jest rozporządzenie (WE) nr 104/2000. Od 2008 r. Komisja prowadziła obserwacje i konsultacje mające na celu uwzględnienie zaobserwowanych niedociągnięć w stosowaniu aktualnie obowiązujących przepisów, rozwoju, jaki się dokonał ostatnio na rynku europejskim i światowym, oraz ewolucji działalności w zakresie rybołówstwa i akwakultury.

(1) COM(2009) 163 final.

(2) CESE, Dz.U. C 18 z 19.1.2011, s. 53–58.

(3) CESE, Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 48.

2.2.2 Nowy wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawia wspólną organizację rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, na którą złożą się następujące instrumenty:

- a) organizacje zawodowe (organizacje producentów i organizacje międzybranżowe);
- b) normy handlowe;
- c) informacje dla konsumentów;
- d) reguły konkurencji;
- e) rozpoznanie rynków.

2.2.3 EKES uważa, że do wyżej wymienionych postanowień należałoby dodać jeszcze jedno, które regulowałoby relacje handlowe z krajami trzecimi w taki sposób, aby wszystkie przywożone produkty spełniały normy Unii Europejskiej i były poddawane skutecznym kontrolom.

3. Analiza wniosku dotyczącego reformy WPRyB i uwagi Komitetu

3.1 Zakres stosowania i cele

3.1.1 WPRyB będzie obejmowała ochronę zasobów morza i zasobów słodkowodnych oraz akwakultury, zarządzanie nimi i ich eksploatację, jak również przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, jeśli taka działalność jest prowadzona na terytorium państw członkowskich lub na wodach Unii, nawet w przypadku statków rybackich z krajów trzecich lub statków rybackich Unii poza wodami Unii bądź statków krajowych państw członkowskich.

3.1.2 WPRyB powinna zapewniać, że działalność w zakresie rybołówstwa i akwakultury będzie tworzyła w dłuższej perspektywie zrównoważone warunki środowiskowe, gospodarcze i społeczne, przyczyniała się do dostępności żywności poprzez zastosowanie do zarządzania rybołówstwem podejścia ostrożnościowego i ekosystemowego i starała się zapewnić do roku 2015 eksploatację żywych zasobów morza poprzez odbudowę i zachowanie stad gatunków złowionych powyżej poziomów umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu.

3.1.3 Aby osiągnąć te cele, w ramach WPRyB w należy szczególności wyeliminować niepożądane połowy stad handlowych, stopniowo zapewniając wyładunek wszystkich połowów takich stad. Jednocześnie należy stworzyć warunki dla skutecznej działalności połowowej, wspierać rozwój akwakultury w Unii, dążyć do zapewnienia odpowiedniego poziomu życia osobom zależnym od działalności połowowej, a jednocześnie uwzględnić interesy konsumentów i zapewnić systemowe i zharmonizowane gromadzenie danych i zarządzanie nimi.

3.1.4 Zasadniczo EKES popiera zakres stosowania i cele ogólne oraz szczegółowe WPRyB, jak również jej zasady dobrego rządzenia. Ubolewa jednak nad tym, że nie zwrócono dostatecznej uwagi na ochronę i wykorzystywanie żywych zasobów słodkowodnych oraz zarządzanie nimi. Komitet wzywa Komisję Europejską, by uwzględniła w przedłożonych

wnioskach specyficzne cechy rybołówstwa słodkowodnego i akwakultury słodkowodnej, w tym kwestię ich koordynacji z WPR. Komitet przypomina o utrzymującej się potrzebie utworzenia właściwych odpowiedników morskich grup roboczych w celu gromadzenia doświadczeń związanych z realizacją wspólnej polityki rybołówstwa słodkowodnego oraz proponowania jej zmian.

3.1.5 Uważa jednak, że wniosek dotyczący rozporządzenia nie precyzuje środków zarządzania koniecznych do zarządzania rybołówstwem w celu przywrócenia i ochrony stad ryb i służących osiągnięciu założonych celów, które oprócz tego, że stanowią podstawę dla zrównoważonego rozwoju połowów z poszanowaniem ekosystemu, to zapewniają obywatelom zdrowe produkty rybne o wysokiej jakości, przyczyniają się do zwiększania dobrobytu społeczności rybackich i rentowności przemysłu produkcyjnego i przetwórczego ryb oraz oferują atrakcyjne i bezpieczniejsze miejsca pracy, mając na uwadze ogromne znaczenie partnerów społecznych na wszystkich szczeblach ⁽⁴⁾.

3.2 Dostęp do wód

3.2.1 Od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2022 r. państwa członkowskie będą uprawnione do ograniczenia połowów - w pasie od linii podstawowej podlegającej ich zwierzchnictwu lub jurysdykcji do 12 mil morskich - dla statków rybackich, które tradycyjnie działają na tych wodach i zawijają do portów znajdujących się na przyległym wybrzeżu oraz dla statków rybackich Unii należących do innego państwa członkowskiego na mocy stosunków sąsiedzkich umożliwiających prowadzenie takich połowów między nimi.

3.2.2 Jednocześnie w tym samym okresie państwa członkowskie będą uprawnione na wodach w odległości do 100 mil morskich od linii podstawowej Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich do ograniczenia połowów dla statków zarejestrowanych w portach na tych wyspach. Ograniczenia te nie będą stosowane wobec statków Unii, które tradycyjnie prowadzą połowy na tych wodach, jeśli nie przekroczą one nakładów połowowych tradycyjnie tam stosowanych.

3.2.3 Komitet dopuszcza te środki dostępu do wód, które już obowiązywały, a które powinny zostać uzupełnione o środki służące zapewnieniu dostępu na zasadach preferencyjnych dla tych, którzy prowadzą połowy w sposób społecznie i środowiskowo zrównoważony, co jest korzystniejsze dla lokalnych społeczności rybackich.

3.3 Środki służące zachowaniu żywych zasobów morza

3.3.1 EKES uważa, że plany wieloletnie wdrożone w ramach obecnej WPRyB miały w niektórych przypadkach istotny pozytywny wpływ, dlatego też należy kontynuować ich stosowanie, tak jak to przewidziano w nowym wniosku. Należy również przeanalizować przypadki niewłaściwego funkcjonowania, zawsze w oparciu o rzetelne badania naukowe wykonywane przez unijne instytucje naukowo-badawcze. Jednocześnie Komitet uważa, że należy przewidzieć odpowiednie mechanizmy korygujące, aby plany te stały się skuteczne i elastyczne.

⁽⁴⁾ COM(2011) 417 final.

3.3.2 Jeśli chodzi o cel określony w planach wieloletnich dotyczących odbudowy i zachowania wszystkich stad powyżej poziomów umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu do 2015 r., to EKES uważa, że jest on niezwykle istotny. Cel ten został sformułowany na podstawie zapisów Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, które są prawnie wiążące dla UE od 1998 r., a następnie potwierdzony w sprawozdaniu ze Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju z 2002 r. W sprawozdaniu, na którym opiera się Komisja, proponując tego rodzaju środek, wyraźnie jest mowa o tym, że „w celu osiągnięcia zrównoważonych połowów niezbędne jest podjęcie następujących działań na wszystkich poziomach: utrzymanie lub przywrócenie zasobów do poziomów umożliwiających osiągnięcie maksymalnie podtrzymywalnego odłowu z zamiarem szybkiego osiągnięcia tego celu w odniesieniu do uszczuplonych zasobów i, jeśli to będzie możliwe, najpóźniej w 2015 r.”

3.3.3 Komitet uważa, że cel maksymalnego podtrzymywalnego połowu umożliwia pewien margines interpretacji, oraz wskazuje na trudności w jego osiągnięciu na łowiskach mieszanych, ponieważ różne gatunki ryb oddziałują między sobą i zadania połowowe, które określają poziom nakładu połowowego, nie odpowiadają maksymalnemu podtrzymywalnemu połowowi każdego gatunku oddzielnie. EKES postuluje do Komisji o rozwiązania praktyczne służące sprostaniu problemom, jakie mogą wystąpić na łowiskach mieszanych.

3.3.4 EKES nalega, aby Komisja uwzględniła to, że środki na rzecz poprawy stanu stad na unijnych obszarach połowowych nie powinny mieć negatywnego wpływu na zrównoważony rozwój stad na innych obszarach w następstwie intensyfikacji międzynarodowego handlu produktami rybołówstwa oraz przeszerzenia zdolności połowowej UE.

3.3.5 Aby plany wieloletnie opierały się na jak najlepszej ocenie naukowej stad, zdaniem Komitetu pierwszorzędne znaczenie ma to, by państwa członkowskie, ze wsparciem Komisji za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, zapewniały instytutom naukowo-badawczym środki konieczne do prowadzenia odpowiednich badań i objęcia nimi wszystkich eksploatowanych gatunków. Na wypadek braku właściwej oceny naukowej należy zastosować podejście ostrożnościowe określone w porozumieniu Narodów Zjednoczonych o zasobach rybnych z 1995 r. Z drugiej strony Komitet uważa za konieczne sprzyjanie dialogowi między naukowcami i rybakami.

3.3.6 Jednocześnie Komitet uważa, że stosowanie środków służących utrzymaniu lub odbudowie stad powyżej poziomów umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu do 2015 r. będzie miało wpływ na zdolność połowową flot państw członkowskich i powinno zapewnić wyeliminowanie w trybie priorytetowym tych segmentów floty, które najbardziej szkodzą środowisku i społeczeństwu. W związku z tym Komisja powinna przewidzieć środki w celu dostosowania tej zdolności poprzez oferowanie alternatywnych rozwiązań społeczno-pracowniczych dla sektora rybołówstwa, które pozwolą zaradzić obecnej utracie miejsc pracy powodowanej tragicznym stanem stad ryb. W tym kontekście EKES postuluje przeprowadzenie szczegółowej oceny społeczno-gospodarczego wpływu planów wieloletnich w krótkiej, średniej i długiej perspektywie.

3.3.7 Treść planów wieloletnich i ramy środków technicznych powinny określać ich zakres stosowania w odniesieniu do stad, połowów i ekosystemów morskich oraz ich cele spójne z ogólnymi i szczegółowymi założeniami WPRyb opisanymi w punkcie 3.1.1. Zakres środków technicznych dla każdego planu wieloletniego powinien przyczyniać się do utrzymania i przywrócenia zasobów do poziomów umożliwiających osiągnięcie maksymalnie podtrzymywalnego odłowu, do ograniczenia połowów ryb o wymiarach mniejszych niż określone w przepisach i niechcianych organizmów morskich oraz do zmniejszenia wpływu narzędzi połowowych na ekosystem.

3.3.8 EKES uważa, że zarówno treść, jak i ramy środków technicznych, przewidziane w art. 14, odpowiadają celom reformy WPRyb, co należy przyjąć z zadowoleniem. Wspomniane środki techniczne powinny być stosowane z uwzględnieniem specyfiki różnych rodzajów połowów.

3.3.9 Odnosnie do obowiązku wyładunku wszystkich połowów przewidzianego przez Komisję (zakaz odrzutów), we wniosku w sprawie reformy WPRyb przewidziano harmonogram między 1 stycznia 2014 r. a 1 stycznia 2016 r., kiedy odpowiednie stada podlegające ograniczeniom połowowym powinny być składowane i utrzymywane na pokładach statków rybackich od 1 stycznia każdego wymienionego roku. Zostaną określone minimalne wymiary w celu ochrony tych stad ryb, których sprzedaż będzie ograniczona do przetwarzania jedynie na mączkę rybną lub karmę dla zwierząt domowych. Normy handlowe dla połowów ryb w ilościach przekraczających ustalone uprawnienia do połowów zostaną określone zgodnie z założeniami wspólnej organizacji rynków.

3.3.10 W odniesieniu do wniosku o zakazie odrzutów określonych gatunków w zależności od określonego harmonogramu, EKES uważa, że jest to cel pożądany, ale aktualnie trudny do osiągnięcia w wypadku określonych połowów, szczególnie połowów mieszanych. W rezultacie konsekwencje społeczno-gospodarcze byłyby tak poważne, że statki musiałyby zostać rozebrane. Dlatego też Komitet uważa, że należy uwzględnić środki łagodzące takie konsekwencje. EKES opowiada się za podejściem bardziej stopniowym i proporcjonalnym, opartym na selektywności urządzeń połowowych i stopniowym zmniejszaniu odrzutów, a jednocześnie na zachęcaniu do ich wykorzystania poprzez przetworzenie w produkty mające wartość dodaną oraz dostosowaniu infrastruktury statków i portów rybackich.

3.3.11 Komitet uważa, że wskazane jest przeprowadzenie dla każdego łowiska diagnozy odrzutów w celu zastosowania w poszczególnych łowiskach odpowiedniejszych narzędzi służących ograniczeniu odrzutów.

3.3.12 Komitet uważa, że zakaz odrzutów nie będzie mógł być stosowany skutecznie bez odpowiedniego przeszkolenia pracowników. Europejski Fundusz Morski i Rybacki powinien przewidzieć wsparcie dla stosownych kampanii szkoleniowych.

3.3.13 W odniesieniu do regionalizacji, Komisja będzie mogła upoważnić państwa członkowskie do tego, aby w ramach planu wieloletniego określiły szczegółowe środki ochrony i środki techniczne dla statków pływających pod ich banderą w związku ze stadami w wodach unijnych, dla których uzyskały uprawnienia do połowów, o ile środki te są zgodne z celami WPRyb i zakresem planu wieloletniego i nie są mniej restrykcyjne od przewidzianych w przepisach unijnych. O środkach tych zostanie poinformowana Komisja, która następnie podda je ocenie, a w określonych przypadkach również inne zainteresowane państwa członkowskie oraz właściwe komitety doradcze.

3.3.14 Odnośnie do środków krajowych, jakie państwo członkowskie będzie mogło przedsięwziąć w celu ochrony stad ryb na wodach Unii, mogą one zostać przyjęte, o ile będą stosowane wyłącznie do statków rybackich pod ich banderą lub do działalności połowowej osób zamieszkujących na terenie państwa członkowskiego. Środki te powinny być zgodne z celami wyznaczonymi w ramach WPRyb i nie mniej restrykcyjne od środków przewidzianych w przepisach unijnych.

3.3.15 Państwo członkowskie może przedsięwziąć niedyskryminacyjne środki na rzecz ochrony stad i zarządzania nimi oraz w celu zminimalizowania wpływu połowów na ochronę morskich ekosystemów w strefie 12 mil morskich od linii podstawowej, pod warunkiem że Unia nie przyjęła środków ukierunkowanych w szczególności na ochronę tej strefy i zarządzanie nią. Jeżeli środki te wpłynęłyby na statki rybackie innych państw członkowskich, mogą one zostać przyjęte jedynie po konsultacji z Komisją, zainteresowanymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi na temat projektu środków wraz z uzasadnieniem.

3.3.16 EKES uważa, że choć środki są odpowiednie, to jednak wniosek dotyczący rozporządzenia nie zawiera przejrzystych mechanizmów decentralizacji podejmowania decyzji, oraz że należy uwzględnić uwagi z ostatniej opinii EKES-u „Rozwój obszarów regionalnych w celu zarządzania zasobami rybnymi i kontroli połowów”.

3.4 Dostęp do zasobów

3.4.1 Uprawnienia do połowów przyznane państwom członkowskim są zapewniane w nowym wniosku na podstawie systemu całkowitego dopuszczalnego połowu i kwot, z zastosowaniem względnej stabilności między państwami członkowskimi.

3.4.2 W odniesieniu do względnej stabilności, EKES podkreśla to, co już wyraził w swojej opinii na temat zielonej księgi, oraz nalega na potrzebę zaktualizowania tego kryterium w celu uwzględnienia zmian, jakie zaszły od momentu jego utworzenia w 1976 r. Dowodem istnienia takiej potrzeby jest to, że Komisja ponownie proponuje nadanie państwom członkowskim uprawnienia do wymiany między sobą całości lub części przyznaných im uprawnień połowowych. Stanowi to jednoznaczny sygnał, że mechanizm względnej stabilności, ustanowiony ponad 35 lat temu, jest nieadekwatny i nie przystaje do aktualnej sytuacji flot rybackich i obszarów wysoce zależnych od rybołówstwa. EKES jest też zdania, że historyczne

połowy, po zaktualizowaniu zasady względnej stabilności, nie mogą być jedyną podstawą przydziału kwot, ale że należy także uwzględnić zestaw przejrzystych kryteriów środowiskowych, gospodarczych i społecznych.

3.4.3 Wniosek przewiduje, że do dnia 31 grudnia 2013 r. każde państwo członkowskie ma ustanowić system przekazywalnych koncesji połowowych dla wszystkich statków rybackich o długości całkowitej wynoszącej co najmniej 12 metrów oraz dla wszystkich statków rybackich o długości całkowitej mniejszej niż 12 metrów stosujących do połowów narzędzia ciągnione. Państwa członkowskie będą mogły rozszerzyć system przekazywalnych koncesji połowowych o statki rybackie o długości całkowitej poniżej 12 metrów korzystające z narzędzi połowowych innych niż ciągnione, o czym muszą poinformować Komisję.

3.4.4 Zdaniem Komitetu tekst wniosku jest niejasny i Komisja powinna wyjaśnić swoją interpretację, zwłaszcza dotyczącą definicji „obiektywnych i przejrzystych kryteriów” przydziału koncesji. W tym kontekście EKES uważa, że te podmioty gospodarcze, które nie respektują praw pracowników, nie powinny się kwalifikować. Ustanowienie przekazywalnych koncesji połowowych może stanowić okazję do uogólnienia w ramach sektora kwestii zgodności z normami społecznymi w celu zapewnienia jakości i bezpieczeństwa pracy w rybołówstwie w Europie i zniesienia ewentualnej nieuczciwej konkurencji działającej w oparciu o mniejsze koszty operacyjne.

3.4.5 EKES sprzeciwia się prywatyzacji zasobów morza. Dlatego też uznaje, że wniosek Komisji przewidujący utworzenie rynku przekazywania praw połowowych pomiędzy firmami prywatnymi jest niedopuszczalny, ponieważ poprzez ułatwienie firmom prywatnym wyjścia z sektora, zwiększa się niepewność pracowników. Uprawnienia połowowe powinny być zarządzane wyłącznie przez państwa członkowskie.

3.4.6 Przekazywalne koncesje połowowe mogą powodować ilościowe zmniejszenie zdolności połowowych, lecz nie ich redukcję jakościową ani wyeliminowanie tych elementów floty, które są najbardziej szkodliwe dla środowiska i społeczeństwa oraz najmniej energooszczędne. Ponadto często dochodziło do skupiania uprawnień połowowych w rękach niewielu podmiotów gospodarczych, niekiedy nawet spoza sektora, które później wydzierżawiały działalność połowową innym podmiotom, często tym samym, które wcześniej prowadziły połowy na tych wodach.

3.4.7 Komitet poparłby propozycję ustanowienia systemów przekazywalnych koncesji połowowych pod warunkiem, że nie byłyby one obowiązkowe, że decyzje o ich stosowaniu na wodach poszczególnych państw członkowskich pozostawiono by w gestii tych państw, że nie stosowano by tych systemów poza wodami Unii Europejskiej oraz że ich podstawowym celem byłaby ochrona stad ryb w perspektywie długoterminowej na podstawie zrównoważonych kryteriów środowiskowych, gospodarczych i społecznych.

3.4.8 EKES ma pewne obawy dotyczące stosowania tego systemu w odniesieniu do floty prowadzącej połowy na Morzu Śródziemnym, ponieważ Komisja nie sprecyzowała tej kwestii w swoim wniosku.

3.4.9 Zdaniem Komitetu należy zapewnić, że przekazywanie koncesji połowowych między państwami członkowskimi będzie odbywało się na tych samych warunkach jak w przypadku koncesji krajowych danego państwa członkowskiego. W ocenie skutków tego systemu w aspekcie konkurencyjności i rentowności flot różnych państw członkowskich należy zwrócić szczególną uwagę na te państwa, które charakteryzują się wysokim poziomem przywozu produktów rybołówstwa.

3.5 Zarządzanie zdolnościami połowowymi

3.5.1 W uzasadnieniu wniosku mowa jest o jednym z głównych problemów WPRyb, czyli o nadwyżce zdolności połowowych floty. W sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym obowiązku powiadamiania wynikającego z rozporządzenia (WE) nr 2371/2002 stwierdza się wyraźnie, że „wszystkie państwa członkowskie zastosowały się do prawnych ograniczeń zdolności połowowej” oraz że „obecnie większość państw członkowskich dysponuje flotami, których zdolność połowowa sytuuje się poniżej przyznanym im pułapów. Rezerwa ta wynosi średnio 10 % pojemności i 8 % mocy”.

3.5.2 Ograniczenia te zostały przejęte przez Komisję w nowym wniosku, którego art. 35 określa maksymalne limity zdolności połowowej flot państw członkowskich od dnia 1 stycznia 2013 r.

3.5.3 Komitet uważa, że nawet jeśli państwa członkowskie stosują się do limitów maksymalnych zdolności połowowych, Komisja powinna ustanowić te limity na podstawie precyzyjniejszych pomiarów zdolności połowowej, uwzględniających moc i pojemność jednostek oraz rodzaj urządzeń połowowych i inne właściwości statków, tak aby zapewnić równowagę między nimi a dostępnymi zasobami.

3.5.4 Jednocześnie EKES uważa za wskazane, aby informacja przewidziana w art. 36 „Rejestry floty rybackiej” zawierała dane o stanie zdolności połowowej w odniesieniu do dostępnych zasobów.

3.6 Podstawy naukowe zarządzania rybołówstwem

3.6.1 Zapewnienie podstaw naukowych zarządzania rybołówstwem leży całkowicie po stronie państw członkowskich, które powinny gromadzić dane biologiczne, techniczne, środowiskowe i społeczno-gospodarcze w celu zarządzania rybołówstwem opartego na ekosystemach.

3.6.2 Komitet uważa, że dla zarządzania rybołówstwem opartego na ekosystemach ważne jest, aby podczas gromadzenia danych uzyskiwano jak najdokładniejsze informacje dotyczące środowiska i aby w systemie przydziału kwot uwzględniono terminowe dostarczanie wiarygodnych danych, przy czym niedostarczenie ich na czas podlegałoby karze.

3.6.3 Gromadzenie i wykorzystywanie danych oraz zarządzanie nimi będzie odbywało się w ramach programu wieloletniego, począwszy od roku 2014. Do tego czasu stosowane będzie rozporządzenie (WE) nr 199/2008 dotyczące programów gromadzenia danych i zarządzania nimi.

3.6.4 Państwa członkowskie przyjmą krajowe programy gromadzenia danych naukowych, badań i innowacji w zakresie rybołówstwa. Państwa członkowskie wyznaczą korespondenta

krajowego, który na poziomie krajowym będzie koordynował gromadzenie danych naukowych i zarządzanie nimi w celu zarządzania rybołówstwem.

3.6.5 EKES wyraża swoje poparcie dla tego przedsięwzięcia naukowego. Uważa, że w ramach programów naukowo-badawczych należy szukać informacji o wszystkich tych gatunkach, na temat których aktualnie brakuje danych naukowych, oraz że w zadanie to powinny być zaangażowane komitety doradcze lub inne zdecentralizowane organizacje zainteresowanych stron.

3.7 Polityka zewnętrzna

3.7.1 UE jest jedną z niewielu dużych potęg w sektorze rybołówstwa, o czym świadczy jej mocno zaznaczona obecność na wszystkich morzach i oceanach świata dzięki działalności połowowej jej flot, inwestycjom, porozumieniom dwustronnym z krajami trzecimi i uczestnictwie w najważniejszych regionalnych organizacjach ds. rybołówstwa. Ponadto Unia dysponuje mocno umiędzynarodowionym sektorem przetwórczym i handlowym.

3.7.2 Jednocześnie UE stanowi jeden z większych rynków dla produktów rybołówstwa z punktu widzenia konsumpcji i przywozu, co oznacza dużą odpowiedzialność w momencie podejmowania zobowiązań i zapewniania zrównoważonego zarządzania działalnością połowową i ochrony światowych zasobów rybnych.

3.7.3 EKES podziela opinię Komisji, że w ramach agendy globalnej i wielostronnej UE powinna promować na całym świecie zrównoważone rybołówstwo, z zachowaniem zasady odpowiedzialnego rybołówstwa, przede wszystkim w aspekcie środowiskowym, ale również z uwzględnieniem aspektów społecznych i gospodarczych. UE powinna też wspierać przejrzyste i sprawiedliwe środki handlowe, ponieważ jej polityka handlowa powinna być spójna z zasadami odpowiedzialnego i zrównoważonego rybołówstwa.

3.7.4 EKES zgadza się z zasadami ogólnymi zawartymi we wniosku i dotyczącymi międzynarodowych organizacji ds. rybołówstwa oraz porozumień w sprawie zrównoważonego rybołówstwa. W tym kontekście należałoby również uwzględnić unijne przedsiębiorstwa połowowe inwestujące za granicą, które powinny być konkretnie objęte regulacjami prawnymi Unii. Jednocześnie należałoby zacząć wymagać od państw członkowskich informowania Komisji o każdym porozumieniu zawierającym z państwem trzecim pozwalającym statkom rybackim pływającym pod banderą państw członkowskich dokonywać połowów na wodach podlegających zwierzchności lub jurysdykcji państw trzecich. Reforma WPRyb w wymiarze zewnętrznym odbywa się w kontekście skomplikowanej sytuacji sektora rybołówstwa zarówno w UE, jak i w wielu krajach rozwijających się, ze względu na zmniejszanie się zasobów rybnych, coraz większą obecność innych flot dalekomorskich oraz wpływ zmian klimatycznych, UE powinna zapewnić otoczenie sprzyjające prywatnym inwestycjom europejskim w działalność obejmującą zrównoważone rybołówstwo w państwach AKP, tworząc w tych krajach dużą wartość dodaną i wartościowe miejsca pracy poprzez zagwarantowanie wysokich standardów zarządzania.

3.7.5 Zdaniem EKES-u obecność UE w organizacjach międzynarodowych, szczególnie w regionalnych organizacjach ds. rybołówstwa, powinna mieć na celu poprawę ochrony stad ryb i zagwarantowanie wysokiego poziomu stosowania środków zarządzania połowami przez wszystkie zaangażowane strony.

3.7.6 Celem aktualnie obowiązujących porozumień o partnerstwie w sektorze rybołówstwa jest to, aby unijne statki rybackie mogły prowadzić, w uregulowanym i prawnie bezpiecznym otoczeniu, połowy zasobów stanowiących nadwyżki w specjalnych strefach ekonomicznych należących do szeregu państw trzecich. Komisja uważa, że aktualnie obowiązujące porozumienia o partnerstwie w sektorze rybołówstwa powinny zostać przekształcone w porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem ukierunkowane na ochronę zasobów i zrównoważony rozwój środowiskowy, lepsze rządzenie i skuteczniejsze wsparcie ze strony sektora.

3.7.7 EKES uważa za konieczne wytyczenie nowego kierunku. W tym celu UE powinna rozwijać porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem służące tworzeniu w danych rozwijających się krajach trzecich otoczenia sprzyjającego zrównoważonej działalności środowiskowej i społeczno-gospodarczej w oparciu o mechanizm partycypacyjnego i przejrzystego dialogu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, tak aby realizować priorytety danego kraju w zakresie zrównoważonego rozwoju jego sektora rybołówstwa. Takie porozumienia powinny opierać się na rzetelnych i przejrzystych opiniach naukowych, ocenach skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych każdego porozumienia, większym udziale armatorów w kosztach związanych z prawami dostępu i na poszanowaniu praw człowieka. EKES uważa za konieczne dodanie kwestii poszanowania praw pracowników do kryteriów, jakie powinny być spełnione przez przedsiębiorstwa działające na podstawie takich porozumień. Poza tym należałoby wspierać kraje rozwijające się w celu poprawy ich możliwości prowadzenia badań naukowych i oceny zasobów morskich we własnych wodach. Porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem z państwami trzecimi, oprócz umożliwienia flocie unijnej dostępu do wód państw trzecich, powinny również przyczynić się do rozwoju rybołówstwa państwa trzeciego poprzez tworzenie nowych gałęzi przemysłu w ramach sektora rybołówstwa danego kraju. Powinny one zwiększać bezpieczeństwo żywnościowe, zapewnić większą równowagę, zwiększać aktywność portową i ogólnie wpływać na poprawę poziomu społecznego, a jednocześnie wspierać nowe stabilne miejsca pracy w kraju. Komitet wzywa Komisję do poprawy zarządzania poprzez zastosowanie kryteriów społecznych i środowiskowych oraz ustanawianie instrumentów koniecznych do zapewnienia ciągłego monitorowania stosowania i przestrzegania porozumień. Należy przeprowadzić oceny społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków dla rozwoju rybołówstwa w kraju trzecim, którego dotyczy umowa w sprawie połowów; zarazem oceny te powinny być publicznie dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron, aby umożliwić świadomy udział i dialog zainteresowanych stron w UE i w państwach AKP.

3.7.8 EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek o uwzględnienie klauzuli przejrzystości w przyszłych porozumieniach w sprawie połowów w celu zapewnienia wiedzy o łącznym nakładzie połowowym lokalnych i wszystkich zagranicznych flot obecnych w danej wyłącznej strefie ekonomicznej. Klauzula taka, wraz ze sprawniejszym zbieraniem danych i prowadzeniem

badania, pomoże w ocenie poziomu dostępnej nadwyżki zasobów. EKES sądzi, że zachodzi konieczność zapewnienia większej przejrzystości w realizacji porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem w odniesieniu do publikacji ocen ex ante i ex post, które zawierają ważne dane, np. o wielkości połowów dokonywanych przez floty UE na wodach państw AKP.

3.7.9 EKES wyraża jednak zaniepokojenie niektórymi propozycjami przedstawionymi w komunikacie w odniesieniu do wymiaru zewnętrznego WPRyb. W szczególności, w związku z porozumieniami w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem EKES ubolewa, że Komisja nie wspomina już o tym, że powinny one stanowić instrumenty ochrony działalności i zatrudnienia we flotach unijnych działających w ramach tych porozumień, przez wzgląd na ich specyfikę i przynależność do regionów o wysokiej zależności od rybołówstwa. Jednocześnie EKES nie popiera zaostżenia postanowienia o wyłączności. Uważa raczej, że postanowienie to powinno być elastyczniejsze w celu ułatwienia w wyjątkowych przypadkach dostępu floty unijnej do wód państw trzecich. W odniesieniu do opłat za dostęp do wód państw trzecich, EKES uważa, że armatorzy unijni powinni płacić rozsądną i proporcjonalną kwotę, która nie zaszkodzi konkurencyjności przedsiębiorstw, po przeanalizowaniu każdego przypadku, ponieważ warunki połowowe nie są takie same we wszystkich państwach trzecich. Wreszcie Komisja nie wspomina o potrzebie negocjowania odpowiednich warunków technicznych pozwalających na maksymalne wykorzystanie uprawnień połowowych.

3.7.10 EKES potwierdza niewątpliwą potrzebę wsparcia ochrony stad i połączenia wysiłków na poziomie światowym we wszystkich ważniejszych organizacjach międzynarodowych w celu wyeliminowania połowów nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych (NNN).

3.7.11 Komitet uważa, że należy wymagać od flot państw trzecich, aby eksportowały swoje produkty do państw UE na takich samych warunkach społecznych i środowiskowych, jakie są wymagane od floty unijnej.

3.7.12 EKES przyjmuje z zadowoleniem zawarcie we wniosku rozdziału dotyczącego spójności z innymi politykami UE, co powinno obejmować obszar środowiskowy, handlowy, higieniczno-sanitarny, społeczny, pracowniczy, a także aspekty dotyczące rozwoju i relacji zewnętrznych.

3.8 Akwakultura

3.8.1 EKES przyjmuje z uznaniem przyjęcie przez Komisję wspólnego wymiaru europejskiego polityki w zakresie akwakultury i ustanowienie strategicznych niewiązanych wytycznych UE dotyczących wspólnych priorytetów i celów rozwoju działalności w zakresie akwakultury; w szczególności pochwała wniosek dotyczący wymogu opracowania przez państwa członkowskie krajowych wieloletnich planów strategicznych do 2014 r.

3.8.2 EKES uważa, że cel jasnego definiowania wskaźników zrównoważonego rozwoju w obszarze środowiskowym, gospodarczym i społecznym jest bardzo ważny, szczególnie gdy weźmiemy pod uwagę potencjał wzrostu akwakultury w Unii Europejskiej i jego istotny wkład w bezpieczeństwo dostaw.

3.8.3 EKES uważa za sprawę zasadniczą, aby zreformowana WPRyb uwzględniła wnioski komunikatu „Nowy impuls dla strategii zrównoważonego rozwoju europejskiej akwakultury”⁽⁵⁾, zwłaszcza dotyczące wspierania konkurencyjności przedsiębiorstw, umacniania podstaw dla zrównoważonego rozwoju i poprawy wizerunku sektora oraz zarządzania nim.

3.8.4 W tym kontekście Komitet nawołuje do dostosowania elastycznych ram administracyjnych i jednolitej przestrzeni prawnej w celu rozwoju zrównoważonej akwakultury, co pozwoli na zakorzenienie się ludności i zwiększenie dobrobytu na niezurbanizowanych obszarach peryferyjnych, a jednocześnie nalega na potrzebę poszanowania, ochrony i integracji lokalnego środowiska naturalnego.

3.8.5 EKES wskazuje na możliwość, iż przyszłe rozporządzenie będzie oznakowane łącznie jako „rozporządzenie w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa i akwakultury”.

3.9 Kontrola i egzekwowanie

3.9.1 Spełnienie norm WPRyb będzie zapewniane poprzez skuteczny system kontroli rybołówstwa Unii, obejmujący walkę z rybołówstwem nielegalnym, nieraportowanym i nieregulowanym (NNN).

3.9.2 EKES wyraża swoją zgodę na propozycje Komisji dotyczące kontroli i egzekwowania norm WPRyb, chociaż uważa, że należy ustanowić dostateczne podstawy prawne, aby podmioty naruszające przepisy nie mogły uniknąć sankcji.

3.9.3 W odniesieniu do propozycji, zgodnie z którą państwa członkowskie mogłyby wymagać od swoich statków rybackich proporcjonalnego wkładu w koszty stosowania systemu kontroli, Komitet uważa, że takie obciążenie byłoby zbyt szkodliwe dla statków, ponieważ i tak już ponoszą one dość duże koszty, zarówno materialne jak i ludzkie, konieczne do spełnienia wszystkich wymogów zawartych w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009 w sprawie kontroli.

3.10 Instrumenty finansowe

3.10.1 Unia będzie mogła przyznać pomoc finansową państwom członkowskim i podmiotom gospodarczym na realizację celów WPRyb.

3.10.2 Pomoc finansowa na rzecz państw członkowskich może zostać przerwana (zawieszenie płatności) lub zmniejszona po zastosowaniu korekty finansowej, jeśli nie są przestrzegane cele WPRyb. Środki te powinny być proporcjonalne do charakteru, zakresu, czasu trwania i powtarzalności naruszeń.

3.10.3 Pomoc finansowa na rzecz podmiotów gospodarczych może zostać wstrzymana czasowo albo na stałe lub zmniejszona, jeśli ma miejsce poważne naruszenie przepisów WPRyb. Środki te powinny być proporcjonalne do charakteru, zakresu, czasu trwania i powtarzalności naruszeń. Komitet przyjmuje to postanowienie z zadowoleniem i uważa, że należy je rozszerzyć na państwa członkowskie, które nie stosują przepisów WPRyb.

3.10.4 EKES uważa, że nowy instrument finansowy powinien uwzględniać rolę rybaków w zrównoważonym rozwoju stref przybrzeżnych, w tym przewidując środki ochrony przed utratą pracy i wsparcie w zakresie szkoleń oraz przekwalifikowania na inne rodzaje działalności, takie jak akwakultura, przemysł przetwórczy, działalność w zakresie ochrony czy transportu morskiego.

3.10.5 Komitet stwierdza, że Komisja nie ujęła w pakiecie reformy propozycji EKES-u w zakresie finansowania, i zachęca do uczynienia tego w jak najkrótszym czasie w celu umożliwienia dokonania globalnej oceny przyszłej WPRyb. Mimo że we wniosku dotyczącym wieloletnich ram finansowych zachowano zasadniczo niezmienną pozycję w wysokości 6,7 mld euro⁽⁶⁾, to jej rozdział między rybołówstwo i politykę morską nie jest jasny.

3.11 Komitety doradcze

3.11.1 Zgodnie z wnioskiem mają powstać komitety doradcze dla określonych w rozporządzeniu obszarów kompetencji w zakresie rybołówstwa, poszerzone o akwakulturę w celu wspierania wyważonej reprezentacji wszystkich zainteresowanych stron i przyczynienia się do osiągnięcia celów WPRyb.

3.11.2 Komitety te zastąpią regionalne komitety doradcze powstałe w ramach reformy z 2003 r., a ich zadania będą obejmować przedstawianie Komisji i zainteresowanemu państwu członkowskiemu zaleceń, sugestii i problemów w kwestiach dotyczących zarządzania rybołówstwem i akwakulturą oraz przyczynianie się, dzięki ścisłej współpracy z naukowcami (którzy w rozumieniu EKES-u powinni uczestniczyć w ich tworzeniu i działaniu) do gromadzenia, dostarczania i analizowania danych niezbędnych do opracowania środków ochrony, jak również do przygotowania sprawozdań i opinii na temat proponowanych środków zarządzania lub regulowania, co do których stosowna będzie taka konsultacja.

3.11.3 Komitet uważa, że we wniosku dotyczącym rozporządzenia należy bardziej szczegółowo omówić kwestię „zrównoważonej reprezentacji wszystkich zainteresowanych stron” i uwzględnić udział partnerów społecznych na właściwych szczeblach i zgodnie z obyczajem każdego państwa członkowskiego.

3.11.4 Pomoc finansowa Unii i działania państw członkowskich powinny być wykorzystywane w większym stopniu do tego, by wspierać zainteresowane strony w komitetach doradczych, a w szczególności łódzkie rybołówstwo przybrzeżne.

⁽⁵⁾ COM(2009) 162, opinia CESE 646/2010 z 28.4.2010 (Dz.U. C 18 z 19.1.2011, s. 59–63).

⁽⁶⁾ COM(2011) 500 z 29.6.2011, Budżet z perspektywy „Europy 2020”, część II, s. 88.

3.11.5 EKES wyraża zdziwienie, że Komisja we wniosku nie wspomina o roli Komitetu Doradczego ds. Rybołówstwa i Akwakultury Unii Europejskiej, a także niepokoi się możliwym rozwiązaniem zespołów roboczych o charakterze przekrojowym, które zajmowały się sprawami dotyczącymi rynku, polityki handlowej i tematami ogólnymi. Komitety doradcze, wraz z komitetem ds. akwakultury, nie są forum międzybranżowym, które obejmowałoby łącznie kwestie wspólne dla rybołówstwa, akwakultury i przetwórstwa.

3.12 Wymiar społeczny i łodziowe rybołówstwo przybrzeżne

3.12.1 EKES uważa, że we wniosku Komisji istnieją pewne obszary, które powinny zostać omówione, w szczególności brak wymiaru społecznego i odpowiedniej definicji łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego i połowów skorupiaków.

3.12.2 Według danych Eurostatu w latach 2001–2010 liczba rybaków zmniejszyła się o 20 % do poziomu 203 200, z czego tylko 40 % pracuje na własny rachunek. Branża jako całość zatrudniała w 2005 r. pięć milionów osób. W ocenie EKES wymiar społeczno-gospodarczy zrównoważonego rozwoju zasługuje na taką samą uwagę jak wymiar środowiskowy.

3.12.3 Zgodnie z treścią opinii w sprawie zielonej księgi EKES uważa, że Komisja nie zwraca wystarczającej uwagi na aspekty społeczne WPRyB. W związku z tym ponownie przytacza swoje uwagi, zwłaszcza dotyczące tego, że nie istnieje system uznawania kwalifikacji zawodowych między państwami członkowskimi, że potrzebne jest zebranie zharmonizowanych danych statystycznych o wypadkach i ich przyczynach (czego aktualnie brakuje w skali UE) i że pilna jest potrzeba rewaloryzacji sektora z zapewnieniem godnego poziomu wynagrodzenia.

3.12.4 EKES nie uważa, że trwająca reforma rozwiązała problemy zatrudnienia, z jakimi borykają się pracownicy sektora, i w związku z tym proponuje wprowadzenie środków towarzyszących o charakterze społeczno-gospodarczym (dywersyfikacja działalności, przekwalifikowanie zawodowe, szkolenia i bezpieczeństwo pracowników sektora), które pomogą przeprowadzić reformy z maksymalnym udziałem partnerów instytucjonalnych, gospodarczych i społecznych.

3.12.5 Aspekt społeczny powinien być uwzględniony we wszystkich wymiarach sektora rybołówstwa i akwakultury (produkcja, przetwórstwo i wprowadzenie do obrotu), dotyczy to również konkretnych propozycji służących poprawie warunków życia i pracy.

3.12.6 W odniesieniu do łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, Komisja podtrzymuje aktualną definicję statków rybackich o całkowitej długości wynoszącej mniej niż dwanaście metrów, z wyłączeniem trawlerów. Komitet uważa, że w różnych państwach członkowskich nie bierze się pod uwagę rzeczywistej floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego oraz że stosuje się jedno arbitralne kryterium, które może prowadzić do powstawania sytuacji dyskryminujących. W związku z tym oczekuje ustanowienia dodatkowych kryteriów, które dotyczyłyby wymiarów i które mogłyby być stosowane w celu wydzielenia tego rodzaju rybołówstwa o wysokim

stopniu dywersyfikacji, obejmujących na przykład czas spędzony na połowach pełnomorskich, odległość od brzegu czy powiązania ze społecznością lokalną. Definicja tego terminu na poziomie lokalnym, regionalnym czy krajowym byłaby, zdaniem Komitetu, właściwsza niż narzucanie jednolitego kryterium na poziomie unijnym, włączającego ogromną część floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego do rybołówstwa przemysłowego.

3.12.7 Jednocześnie EKES uważa, że połów z tonarów należy włączyć do definicji łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, dzięki czemu zostaną one objęte tymi samymi prawami i obowiązkami co pozostałe floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego.

3.13 EKES stwierdza, że we wniosku dotyczącym rozporządzenia udzielono Komisji szerokich uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych. Jednak mając na uwadze, że o przyjęciu uprawnień przez Komisję należy jednocześnie powiadomić Parlament Europejski i Radę, a instytucje te mogą uchylić przyjęte uprawnienia, EKES uważa, że zostały zapewnione gwarancje do ich stosowania.

4. Analiza wniosku dotyczącego reformy wspólnej organizacji rynków i uwagi Komitetu

4.1 Wprowadzenie

4.1.1 Wspólna organizacja rynków produktów rybołówstwa i akwakultury będzie obejmować produkty rybołówstwa i akwakultury wymienione w załączniku do rozporządzenia i wprowadzane do obrotu na terenie Unii Europejskiej, przyczyni się do osiągnięcia celów WPRyB, a podstawą jej stosowania będą zasady dobrego rządzenia.

4.1.2 Zgodnie z treścią punktu 2.2.2 wspólna organizacja rynków obejmuje następujące instrumenty: organizacje zawodowe, normy handlowe, informacje dla konsumentów, reguły konkurencji i rozpoznanie rynków.

4.1.3 EKES popiera cele i zasady zawarte w nowym rozporządzeniu w sprawie wspólnej organizacji rynków.

4.2 Organizacje zawodowe

4.2.1 Organizacje producentów sektora rybołówstwa będą ustanawiane jako grupy tworzone z inicjatywy producentów produktów rybołówstwa w jednym państwie członkowskim lub kilku z nich i będą uznawane zgodnie z przepisami wniosku dotyczącego rozporządzenia.

4.2.2 Rozwój organizacji producentów, mimo ich kluczowej roli we wdrażaniu WPRyB, jest ograniczony zarówno ze względu na złożoność samej wspólnej organizacji rynków, jak i przede wszystkim z powodu trudności na poziomie handlowym w sytuacji, gdy przepisy dotyczące ochrony konkurencyjności nie pozwalają stawić czoła sile wielkiej dystrybucji i gdy zezwala się na przywóz po niskich cenach ryb i skorupiaków, które nie spełniają podstawowych wymogów bezpieczeństwa sanitarnego, takich jak pełna identyfikowalność „z wody na stół”.

4.2.3 EKES oczekuje uproszczenia norm biurokratycznych i administracyjnych, a *fortiori*, jeśli organizacje producentów mają być obciążone niepożądanymi połowami, co będzie oznaczało podporządkowanie zakazowi odrzutów. Jednocześnie EKES nalega na przeprowadzenie przeglądu polityki konkurencji, która pozwoli organizacjom producentów zintegrować zbyt rozdrobnioną obecnie ofertę w sposób operacyjnie pożyteczny i prawnie bezpieczny. Należy szczególnie wspierać integrację drobnych rybaków reprezentujących łódzowe rybołówstwo przybrzeżne.

4.2.4 Organizacje producentów sektora akwakultury mogą powstawać jako grupy tworzone z inicjatywy producentów produktów akwakultury w jednym państwie członkowskim lub kilku z nich. Będą one uznawane zgodnie z przepisami wniosku dotyczącego rozporządzenia.

4.2.5 Komitet popiera powstawanie organizacji producentów sektorów rybołówstwa i akwakultury pomimo wskazywanych trudności, ponieważ jak dotąd stanowiły one ważny impuls dla WPRyb.

4.2.6 Jednocześnie mogą powstawać organizacje międzybranżowe jako grupy tworzone z inicjatywy producentów produktów rybołówstwa i akwakultury w jednym państwie członkowskim lub kilku z nich; będą one uznawane zgodnie z przepisami wniosku.

4.2.7 Komitet odnosi się przychylnie do możliwości tworzenia organizacji międzybranżowych, które będą reprezentowały znaczną część z co najmniej dwóch wymienionych działalności: produkcja, przetwórstwo lub wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury. Mimo zakazu prowadzenia bezpośrednio działalności w zakresie produkcji, przetwórstwa czy wprowadzania do obrotu, organizacje międzybranżowe mogą posłużyć, obok środków zawartych we wniosku, do zdywersyfikowania produktów rybołówstwa na różnych rynkach i zwiększenia rentowności na wszystkich etapach łańcucha rybołówstwa i akwakultury.

4.2.8 EKES popiera cele organizacji międzybranżowych i środki, jakie mogą przyjmować, chociaż brakuje artykułu dotyczącego finansowania tego typu organizacji.

4.3 Rozszerzenie zasad

4.3.1 Państwa członkowskie mogą decydować o tym, czy normy uzgodnione w ramach organizacji producentów lub organizacji międzybranżowej będą wiążące, przy spełnieniu określonych warunków, dla producentów lub podmiotów gospodarczych nienależących do danej organizacji, a także o tym, czy producenci i podmioty gospodarcze będą wносить do organizacji producentów lub organizacji międzybranżowej określoną kwotę odpowiadającą całości lub części kosztów wniesionych przez członków organizacji.

4.3.2 EKES uważa, że taka propozycja może poprawić warunki przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury oraz przyczynić się do stabilizacji rynków.

4.4 Stabilizacja rynków

4.4.1 Organizacje producentów będą mogły finansować magazynowanie określonych produktów rybołówstwa w celu ochrony stabilności rynków, gdy zostaną spełnione pewne warunki.

4.4.2 EKES uważa ten mechanizm za właściwy. Sądzi jednak, że organizacje producentów również powinny dysponować swobodą w podejmowaniu decyzji w zakresie gatunków, które mogłyby być objęte tym mechanizmem. Z drugiej strony, uważa za konieczne oferowanie cen odniesienia w przypadku produktów akwakultury, jak ma to miejsce dla produktów rybołówstwa. Odniesienia cenowe powinny być uzupełnione o skuteczne mechanizmy interwencyjne przystosowane do charakterystyki rynków produktów rybołówstwa i akwakultury.

4.4.3 EKES zachęca Komisję, państwa członkowskie i sektor do poszukiwania elastyczniejszych i skuteczniejszych mechanizmów w celu wyważenia podaży i popytu produktów morskich. Środki koordynowania i porozumienie wewnątrz organizacji międzybranżowych mogłyby stanowić dobry punkt wyjścia.

4.5 Informacja dla konsumentów

4.5.1 Produkty rybołówstwa i akwakultury wymienione w załączniku do wniosku dotyczącego rozporządzenia, które są wprowadzane do obrotu na terenie UE, w tym produkty przywożone, mogą być oferowane w sprzedaży detalicznej konsumentowi końcowemu tylko wówczas, gdy na oznakowaniu lub etykiecie podane będą określone obowiązkowe informacje: oznaczenie handlowe, metoda produkcji, obszar, na którym produkt został złowiony lub wyhodowany, data złowienia lub zbioru oraz czy produkt jest świeży, czy został rozmrożony. Jedynie produkty rybne przetworzone lub zakonserwowane, kawior i namiastki kawioru, skorupiaki i mięczaki oraz pozostałe bezkręgowce wodne, przetworzone lub zakonserwowane, będą dopuszczone do sprzedaży, gdy na oznakowaniu lub etykiecie będą spełnione trzy warunki, do których zobligowane są pozostałe produkty rybołówstwa i akwakultury: handlowe oznaczenie gatunku, metoda produkcji i obszar, na którym produkt został złowiony lub wyhodowany.

4.5.2 Propozycja informacji dla konsumenta z jednej strony wprowadza nowe wymogi (zarówno dla produktów, o których mowa w rozdziale 3, jak i produktów z rozdziału 16, zawartych w załączniku II dotyczącym wyszczególnienia produktów) niewystępujące w aktualnych przepisach wspólnej organizacji rynków, a z drugiej strony rozszerza te środki na przywóz.

4.5.3 EKES uważa, że nowe wymogi dotyczące informacji dla konsumenta są właściwe, chociaż wymagają szczegółowej analizy z uwzględnieniem specyficznej charakterystyki różnych form prezentacji produktów rybołówstwa i akwakultury.

4.5.4 Nowe wymogi powinny faktycznie wprowadzać elementy pozytywne, które wnoszą rzeczywistą wartość dla konsumenta, nie powodować niejasności w związku z etykietą i identyfikowalnością, nie stwarzać barier technicznych dla producentów i pozostawać w zgodzie z nową reformą rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności⁽⁷⁾ oraz z rozporządzeniem (WE) nr 1224/2009 ustanawiającym wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18–63.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 343 z 22.12.2009, s. 1.

4.5.5 W związku z powyższym EKES uważa, że przed włączeniem nowych wymogów w zakresie etykietowania Komisja powinna przeprowadzić ocenę skutków, która pozwoliłaby na przeanalizowanie ich wykonalności, stosowalności i użyteczności dla konsumenta.

4.5.6 W celu zwiększenia przejrzystości wniosek przewiduje możliwość, by w sposób dobrowolny i bez zmniejszenia przestrzeni przewidzianej dla informacji obowiązkowej można było również podawać informacje na temat środowiska, kwestii etycznych czy społecznych oraz informacje dotyczące technik produkcji i wartości odżywczych produktu. EKES uważa, że każda propozycja dotycząca informacji dobrowolnej musi opierać się na minimalnych standardach regulowanych, co pozwoli uniknąć sytuacji, w której informacja stanie się źródłem niejasności dla konsumenta lub będzie zniekształcała rynek.

4.5.7 Komitet kładzie szczególny nacisk na potrzebę wzmocnienia kontroli norm dotyczących identyfikowalności produktów morskich jako sposobu na lepsze identyfikowanie źródła dóbr wydobywanych lub hodowanych oraz zapewnienie przestrzegania wymogów bezpieczeństwa żywności w całym łańcuchu rybołówstwa i akwakultury na różnych etapach: produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu.

4.5.8 EKES, mając na uwadze unikanie nieuczciwej konkurencji na rynku UE, domaga się stosowania w odniesieniu do produktów przywożonych takich samych warunków higieniczno-sanitarnych i kontrolnych jak w przypadku produktów unijnych, łącznie z pełną identyfikowalnością „z wody na stół”, oraz nalega, aby wyczerpujące kontrole zarówno na granicy, jak

i w miejscu pochodzenia zapewniały odpowiednie przestrzeganie tych norm, które przyczyniają się do bezpieczeństwa żywności. Komitet uważa, że różne dyrekcje generalne Komisji Europejskiej powinny zająć spójne stanowisko w tej sprawie.

4.5.9 Komitet zachęca do poszukiwania możliwości rozszerzenia harmonizacji kryteriów produkcji na kwestie społeczno-pracownicze i dotyczące ochrony i zrównoważonego rozwoju środowiska. W tym kontekście proponuje, by po zawarciu porozumień handlowych między UE i państwami trzecimi przeprowadzić wstępną analizę ich zakresu i skutków społecznych i środowiskowych, jak również intensywnie i okresowo monitorować ich skutki, aby nie narażać konkurencyjności europejskiego sektora rybołówstwa, połowów skorupiaków i akwakultury oraz ich łańcucha handlowego i przetwórczego.

4.6 Rozpoznanie rynku

4.6.1 We wniosku przewiduje się, że Komisja wykona szereg czynności w celu informowania różnych podmiotów w sektorze rybołówstwa i akwakultury o jego sytuacji i ewolucji. Jednocześnie należy uwzględnić kontekst międzynarodowy, kontrolować łańcuch dostaw, analizować tendencje na rynku i przeprowadzać badania *ad hoc* dotyczące kształtowania się cen. EKES popiera tę propozycję.

4.7 Wykonywanie prawa do przyjmowania aktów delegowanych

4.7.1 EKES wyraża swoją zgodę na delegowanie uprawnień, jakie zostają udzielone Komisji, ponieważ wszystkie dotyczą przestrzegania i kontroli wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnej organizacji rynków.

Bruksela, 28 marca 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON